

15/6 *KEA*

Aan Minister van SZW

nota

OPENBAARMAKEN Beslisnota bij Aanbiedingsbrief MIT-advies - Maatschappelijke gevolgen Long Covid

TER BESLISSING

Datum
14 juni 2023

Onze referentie

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Uiterlijk bij
15 juni 2023

Bijlage(n)
5

Aanleiding

- Het MIT heeft haar ongevraagde advies over de Maatschappelijke gevolgen van Long Covid opgeleverd. Op maandag 19 juni wordt het advies aan u aangeboden door het MIT. Het is de bedoeling dat u dit advies daarna aan de Kamers stuurt. Gelijktijdig zal het MIT het advies via de eigen kanalen publiceren.

Geadviseerd besluit

- We verzoeken u de aanbiedingsbrieven aan de Eerste en Tweede Kamer te ondertekenen, en deze samen met het adviesrapport naar de beide Kamers te verzenden.

Kernpunten

- Middels twee identieke aanbiedingsbrieven (zie bijlage) delen we het MIT-advies over de maatschappelijke gevolgen van Long Covid met de Eerste en Tweede Kamer.
- De aanbiedingsbrief is beknopt, zoals we ook eerder hebben gedaan met adviezen vanuit het MIT:
  - De brief biedt het advies aan;
  - noemt dat u de impact van post-COVID ziet op de levens van mensen; ✓
  - dankt het MIT voor het bijdragen aan de kennis en bewustwording;
  - geeft aan dat prioriteit wordt geboden aan het bieden van perspectief (brief MVWS 1 juni jl., mede namens u); ✓
  - benoemt dat u samen met andere betrokken bewindspersonen in aanvulling op bovenstaande brief in het najaar zal reageren.
- We hebben 9 juni einde dag een embargo versie van het advies ontvangen ter kennisname en check op feitelijke onjuistheden. 14 juni einde dag hebben we in afstemming met de betrokken departementen enkele feitelijke onjuistheden meegegeven aan het MIT.
- Het MIT biedt maandag 19 juni de eindversie aan u aan. Gezien we geen grote wijzigingen verwachten in de publicatieversie vragen we al eerder uw akkoord op de aanbiedingsbrief. De toelichting bevat de samenvatting en aanbevelingen van het MIT-advies.

- In de aanbiedingsbrief zeggen we toe om dit najaar de reactie te versturen. We zullen deze zomer een proces opzetten om tot een gezamenlijke reactie met de betrokken departementen te komen.

Datum
14 juni 2023

Onze referentie

Toelichting

Samenvatting

- Het MIT schrijft in haar advies te schatten dat er een groep in de orde grootte van 90.000 mensen ernstig beperkt worden in hun deelname aan de samenleving.
- De impact kan ontwrichtend zijn voor hun fysieke en mentale gezondheid; voor hun huishouden en gezin, sociale activiteiten en vrijetijdsbesteding, voor hun werk en inkomen, voor hun school en opleiding, en voor de toegang tot de zorg.
- Voor de samenleving wordt de impact ook aanzienlijk geacht in termen van afnemende productiviteit, ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid van werknemers; zorgkosten (curatieve zorg, thuiszorg en langdurige zorg); uitval van kinderen en jongeren uit het onderwijs, en afnemende participatie van mensen op tal van andere terreinen (gezinstaken, mantelzorg, vrijwilligerswerk vrijetijdsbesteding).
  - Voor de maatschappelijke kosten door arbeidsongeschiktheid komt het MIT uit op een schatting van (€ 60 mln. in 2022, € 275 mln. in 2023, € 625 mln. in 2024). Gezien de lage uitstroom vanuit de WIA verwacht het MIT dat dit grotendeels structureel is.
  - Voor zorgkosten komt het MIT op een schatting van € 645 mln./jaar.
- Het MIT stelt dat het mensen met Long Covid aan handelingsperspectief ontbreekt vanwege onderliggende 'weeffouten' in de sociale zekerheid, onderwijs, en zorg.
- Als laatste wordt door het MIT gesignaleerd dat de aanpak van (de maatschappelijke gevolgen van) Long Covid door de rijksoverheid voor betrokkenen niet overtuigend is en niet goed zichtbaar. Dit voedt het gebrek aan vertrouwen bij deze groep, en mogelijk ook bij de samenleving.

Aanbevelingen

Kennis

- Het MIT adviseert de ministers van SZW, OCW, EZK en VWS om een transdisciplinair onderzoeksprogramma op te zetten waarin naast de medische ook de maatschappelijke gevolgen van Long Covid worden onderzocht, voor betrokkenen en voor de samenleving.
- Het MIT adviseert de ministers van VWS en SZW om een vorm van monitoring op te zetten waarmee een representatief beeld ontstaat van de aantallen mensen met Long Covid en hun kenmerken, de medische aspecten en de maatschappelijke gevolgen.
- Voor de kennisverspreiding adviseert het MIT de ministers van VWS en SZW om het voorgenomen expertisecentrum te verbinden met een goede front office die de laatste kennis op het gebied van Long Covid deelt met specialisten, huisartsen, bedrijfsartsen, verzekeringsartsen, jeugdartsen, Wmo-consulenten en andere professionals die mensen met Long Covid begeleiden. In het verlengde adviseert het MIT om patiëntengroepen te ondersteunen zodat zij relevante informatie beschikbaar kunnen stellen voor de achterban en een breder publiek.

Participatie en toegankelijkheid

*dit had de toek
al allemaal
gezien?*

- Het MIT adviseert de ministers van VWS en SZW om hierover in overleg te gaan met brancheorganisaties en beroepsverenigingen, en te stimuleren dat goede communicatie en voorlichting wordt ontwikkeld.
- Het MIT adviseert de minister van VWS om te bezien of de bestaande regelingen voor zorginnovatie geschikt zijn voor opschaling van experimentele Long Covid-zorg, zo nodig deze regelingen aan te passen en hierbij ook de Topsector Life Sciences & Health (Health-Holland) in te schakelen.
- Voor wat betreft de arbeidsongeschiktheid (WIA-regeling) adviseert het MIT de minister van SZW de geconstateerde knelpunten voor Long Covid te betrekken in de opdracht bij de herziening van het arbeidsongeschiktheidsstelsel door de Commissie Octas.
- Het MIT adviseert de minister van OCW om digitaal afstandsonderwijs snel mogelijk te maken voor kinderen met Long Covid en kinderen met andere beperkingen en ziektes die hen bed- of thuisgebonden houden. Daarnaast adviseert het MIT om meer maatwerk voor zieke jongeren in het MBO, HBO en WO (wettelijk) mogelijk te maken, zodat zij hun kwalificatie kunnen behalen door bijvoorbeeld langer over hun studie te mogen doen of op aangepaste wijze hun studiepunten te vergaren.

Datum
14 juni 2023

Onze referentie
[REDACTED]

Vertrouwen

- Het MIT adviseert het kabinet om het perspectief van mensen met Long Covid te borgen bij het opstellen van beleid, de onderzoeksprogramma's, de kennisverspreiding en bij de uitvoering van diverse maatregelen. Het MIT adviseert een stevige en open dialoog te voeren met patiëntenorganisaties en -groepen, en de dilemma's in de aanpak open met de betrokkenen te bespreken.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

- Bijlages met volgnummer 1, 2, en 3 zijn de embargo versies van het MIT-advies en bijlages. Deze moeten niet aan de Kamers verzonden worden. Er volgt donderdag 15 juni een definitieve versie.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	EMBARGO versie MIT-advies Maatschappelijke gevolgen van Long Covid	Ter informatie (niet verzenden)	
2	Bijlage 1, Schatting prevalentie en voorbeeldberekening maatschappelijke kosten Long Covid	Ter informatie (niet verzenden)	
3	Bijlage 2, Nederlanders en hun percepties van Long Covid	Ter informatie (niet verzenden)	

4   Aanbiedingsbrief TK   Verzenden aan TK
              bij MIT-advies
              Maatschappelijke
              gevolgen van Long
              Covid

Datum
14 juni 2023

Onze referentie
██████████

5   Aanbiedingsbrief EK   Verzenden aan EK
              bij MIT-advies
              Maatschappelijke
              gevolgen van Long
              Covid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

[De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal](#)
[der Staten-Generaal](#)
Prinses Irenestraat 6
2595 BD Den Haag

10/6 2023
alsh

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2023-0000330677

Bijlage

1. adviesrapport

Datum

Betreft Aanbieding MIT-advies: Maatschappelijke gevolgen
van Long Covid

Geachte voorzitter,

Bij deze bied ik uw Kamer het advies van het Maatschappelijk Impact Team (hierna: MIT) over de maatschappelijke gevolgen van Long Covid aan. Het is een advies op initiatief van het MIT. Naast gevraagde adviezen staat het de commissie vrij te adviseren over zaken die zij dienstig achten aan haar opdracht. Dit is een dergelijk advies.

De voorzitter van het MIT heeft in de technische briefing in uw Kamer (d.d. 9 mei 2023) het aanstaande advies benoemd en een eerste inblik gegeven in de problematiek die zij constateren rondom post-COVID. Ook ik zie de grote impact die post-COVID kan hebben op de levens van mensen, ~~en bedank~~ Ik dank het MIT ~~dan ook~~ dat zij met hun advies verder bijdragen aan kennis en bewustwording hierover. Met de brief die de minister van Volksgezondheid, Welzijn, en Sport over Programma onderzoek en kennisdeling post-COVID (d.d. 1 juni 2023) mede namens mij heeft verstuurd, geven we prioriteit aan het bieden van perspectief met mensen met post-COVID.

Ik zal in het najaar in samenspraak met andere betrokken bewindspersonen in aanvulling op de brief van de minister van Volksgezondheid, Welzijn, en Sport op het MIT-advies reageren.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

C.E.G. van Gennip